

اشعار

فایز دشتی

پژوهش

، پید . روح الله صفوی (آکا)

مؤسسة انتشارات نگاه

تهران، ۱۳۹۴

فایز، محمدعلی، ۱۲۵۰-۱۳۳۰ ق.
اشعار فایز دشتی / گردآوری سید روح‌الله صفوی (آکا).
تهران: مؤسسه انتشارات نگاه، ۱۳۹۳.
۱۵۲ ص.

ISBN: 978-600-376-029-5

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. شعر فارسی - قرن ۱۴.

الف. صفوی (آکا)، سید روح‌الله، گردآورنده.

۱۳۹۳ ه‍.الف/ PIR۷۷۹۳ ۸۱۶/۶۲

شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۳۹۷۳۴

اشعار فایز دشتی

سید روح الله صفوی (کآ)

چاپ اول: ۱۳۹۴، لیتوگرافی: اطلس چاپ

چاپ: ارشک، شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۷۶-۰۳۹-۵

حق چاپ محفوظ است.

* * *

مؤسسه انتشارات نگاه

«تأسیس ۱۳۵۲»

دفتر مرکزی: خ انقلاب، خ شهدای زاندارمری، بین خ فخر رازی و خ. دانشگاه پلاک ۶۳، طبقه ۵

تلفن: ۱۲-۱۱-۶۶۹۷۵۷۱۱، ۸-۶۶۴۸۰۳۷۷، ۶۶۴۶۶۹۴۰، تلفکس: ۶۶۹۷۵۷۰۷

www.negahpub.com info@negahpub.com

Email: negahpublisher@yahoo.com

فهرست

۷	پیش‌گفتار.....
۱۱	فایز هفت کشور.....
۱۳	مقدمه.....
۲۹	ترانه‌ها.....
۱۳۹	اشعار مذهبی.....
۱۳۵	اسناد و تصاویر.....
۱۴۹	منابع و مأخذ.....

پیش‌گفتار

هنوز کودکی دبستانی بودم که با شعرهای فایز آشنا شدم و این نوای گرم و غرورانگیز شروه‌خوان محله ما بود که بیشتر روزها و شب‌ها در خانه‌ی خود شروه می‌خواند و زنگ صدایش همه همسایه‌های نزدیک را مسحور می‌کرد و من که هنوز از شعر و آهنگ چیزی نمی‌دانستم نیز مجذوب صدای دل‌خیز او می‌شدم. به تدریج متوجه شدم که فایز دلسوخته، طنین و جذبه شعر را در پوشش دو بیتی‌های دل‌آویزانه، هاله‌ها، تشنه و گزها و نخل‌های سوخته دشت سرزمین من، جنوب و هم‌انگیز و ترانه‌ریز، نام‌گفته است.

بزرگ‌تر که شدم آرزو کردم در روزی، توانم هم‌زبان فایز قافیه‌گو و این عندلیب ترانه‌جو ترانه‌ای بخوانم و رمزی بنویسم از رموز دل‌آویز این ترانه‌سرای شب‌آویز، پس تمام آثاری را که درباره فایز پدیده آمده است مطالعه کردم، همه گره‌های^۱ شروه^۲ را از زبان و نوای شروه‌خوانان پرتوان منطقه گوش دادم و همه ترانه‌های او را زیر و رو کردم در ادامه محققان ارجمند درباره فایز زحمات بسیار کشیده‌اند و گوشه‌های متفاوتی را از زندگی و شعر او بازگو کرده‌اند اما هنوز نکته‌های بسیاری از راز حیات شاعر، این ترانه‌پرداز آواره‌گرد دشت و دامنه و دریا باقی مانده است بنابراین با خاندان و منسوبین او آشنایی یافتم و با آنان ارتباط برقرار نمودم. ارتباط^۳ خوب فایز، مصاحبه و مجالست با سالداران و بزرگان زادگاه و زیستگاه فایز و پژوهش برای باز یافت^۴ آثار او و دانسته‌های دیگر از او نتیجه بخشید و حاصل آن کسب اطلاعات و ابیات بسیاری از فایز شد^۵ توانم از آن دانسته‌ها و دست‌آوردهای تازه یافته، سطور این کتاب را فراهم آورم. لازم است در اینجا اشاره‌ای که به

۱. گرده، شیوه، گوشه.

۲. شروه که از اصلی‌ترین آوازه‌های باستانی موسیقی بوشهر محسوب می‌شود، زاوی دردها و آرزوهای عاشقانه‌ی مردم این سامان است. شروه واژه‌ای است ناب و ایرانی که ریشه در فرهنگ و تمدن دیرپای اقوام آریایی دارد و در سیر تطور خود از دالان کلماتی همچون چروه، چربه، شرفه، شرفک، شرفاک و شرفنگ عبور کرده است و اکنون در کسوت زیبای شروه خودنمایی می‌کند. شروه بر مبنای معنایی که یاد شده است به «صدای پای» و «صدای آهسته» تعبیر می‌شود، اما در این میان شرفاک علاوه بر معنی صدای پای، به معنی «بانگ» نیز آمده است. شرفه نیز در معنای صدا و حرکت به کار رفته است.

گونه‌های مختلف همکاری کرده‌اند و اطلاعات ذی‌قیمتی حتی به اندازه یک دو بیتی، یک بیت یا یک مصرع را در اختیارم قرار داده‌اند قدردانی و سپاس‌گزاری کنم. رنج مقدمه را استاد ارجمندم جناب دکتر حمیدی تقبل فرمودند و من معاف شدم، تنها تکلیف باقی‌مانده، نوشتن سپاس‌نامه بود که در آن از نام‌هایی یاد کنم که با قلم و قدم خود مرا در ساخت و پرداخت این اثر دل‌خیز یاری نمودند. بی‌گمان، این سپاس، خرد و ناچیز است زیرا تک‌تک آنها شایسته شکر بی‌کرائند. پس باران سپاسم را نثار خانواده محترم رئیس عباس یوسفی فایزی، حاج حبیب‌الله رئیس، حاج علی منصوری، صفدر محمودی، علی حسن‌زاده، حاج سید محمدرضا صفوی، سید محمدباقر صفوی، فروغ تشکری، سید غلامحسین بهرسی، رؤیا شجاعی، مطهره دریایی، گروه لیان، غلامرضا قربانی مقدم، رئوف ابراهیمی نسب، حاج شیخ علی‌اکبر حائری تبار، محمد ولی‌زاده و شورای شهر و شهرداری خورموج (دوره چهارم) می‌کنم.

همچنین تقدیر ویژه از استادان، دکتر سید جعفر حمیدی و دوست ادب پیشه‌ام منوچهر بایندری و بالاخص آقای محمد یوسفی که دست‌نویس ارزشمندی را در اختیارم قرار دادند.